

'FÖRTÄTNING' INOM STADSPLANERING

– en studie av syftning och framställning
i svensk dagspress

Ann Henrikson & Eva Weibull

Kandidatarbete vid Institutionen för Stad och land EX0285 VT 2008

BACHELOR THESIS AT THE DEPARTMENT OF URBAN AND RURAL DEVELOPMENT

'Förtätning' inom stadsplanering - en studie av syftning och framställning i svensk dagspress

Kandidatarbete vid Institutionen för Stad och land VT 2008

EX0285, 15 hp, Kandidatarbete i landskapsplanering på landskapsarkitektprogrammet

© Ann Henrikson & Eva Weibull 2008

Title in english: Urban Containment - a Study in Allusion and Application in Swedish Daily Press

Handledare: Rolf Johansson, Institutionen för Stad och land

Examinator: Lena Dübeck, Institutionen för Stad och land

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

SAMMANFATTNING

Uppsatsen *'Förtätning' inom stadsplanering* bygger på en empirisk artikelstudie och behandlar hur begreppet *'förtätning'* togs upp i dagstidningarna: Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborg-Posten, Sydsvenska Dagbladet och Upsala Nya Tidning, under perioden 1 januari 2007 till 20 april 2008. Fokus har legat på vad skribenterna kan ha menat när de använt begreppet inom stadsplanering, vilka argument som togs upp *för* respektive *emot* *'förtätning'* samt vilken uppfattning tidningsläsarna kan ha fått om *'förtätning'*. Stöd och inspiration hämtades från diskursanalys.

När begreppet *'förtätning'* användes inom stadsplaneringssammanhang gav studien att skribenterna generellt syftade på någon typ av nybyggnation inom befintlig bebyggelse. En mångfald av varianter av *'förtätning'* förekom beroende på i vilket sammanhang, i vilken kontext, begreppet förekom.

De argument som framfördes är exempel på kontext som kan ha påverkat betydelsen av begreppet *'förtätning'*. Mängden argument varierade mycket mellan de fem tidningarna, också den relativa fördelningen mellan antal argument *för* respektive *emot* *'förtätning'* var olika mellan tidningarna. Detta kan ha lett till att läsare av de olika tidningarna kan ha fått olika uppfattning om *'förtätning'*.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING		sida		sida
	SAMMANFATTNING	3	ARGUMENT - PRESENTATION OCH JÄMFÖRELSE	12
BAKGRUND			Sammanställning av argumenteringarna	12
	INLEDNING	7	Dagens Nyheter	13
	SYFTE	7	Svenska Dagbladet	13
	FRÅGESTÄLLNINGAR	7	Göteborgs-Posten	14
	METOD OCH AVGRÄNSNINGAR	8	Sydsvenska Dagbladet	14
	Artikelstudie	8	Upsala Nya Tidning	15
	Ämneskategorisering	8	<i>Reflektion</i>	16
	Syfte- och argumentstudie	8	DISKUSSION	
	Felkällor och svagheter	8	DISKUSSION	18
	BAKGRUND	9	SLUTSATS FÖR DEN EMPIRISKA ARTIKELSTUDIEN	18
	Stadsplaneringsperspektiv	9		
	Byggnationer	9	KÄLLFÖRTECKNING	19
	Befolkning	9	Litteratur	19
	Dagstidningar	9	Rapporter, uppsatser	19
	Forskning	9	Officiella hemsidor	19
EMPIRISK ARTIKELSTUDIE			Databaser	19
	SYFTNING - FÖRTÄTNING	10	Tidningsartiklar	19
	Vad menas med 'förtätning'?	10	BILAGA 1 Diskursanalys	
	Olika sätt förtät* skrivs på	10	BILAGA 2 Översiktlig ämneskategorisering	
	Bebyggelse	10	BILAGA 3 Formulär	
	Markanvändning	10	BILAGA 4 Artiklarna - argumenterande eller beskrivande	
	Planeringsskala	10	BILAGA 5 Argumentsammanställning	
	Ord som nämndes i samband med 'förtätning'	11		
	<i>Reflektion</i>	11		

INLEDNING

”Innerstan ska förtätas snabbt”, ”Tuve binds ihop med förtätning” och ”Allt för tät förtätning”. I svensk dagspress har det skrivits många rubriker om ’förtätning’. Förtätningen handlar ofta om nybyggnation av bostäder i städerna inom befintlig bebyggelse. Om denna företeelse har många artiklar av både journalister, debattörer och insändare skrivits, där de ibland framställer ’förtätning’ som lösningen på problem och ibland som själva problemet. Åsikterna och argumenten om ’förtätning’ verkade kunna beröra mycket; allt ifrån en hållbar utveckling av staden, staden kommer att kvävas om alla gröna ytor byggs igen, till att samhället kommer att få en trevligare stadskänsla vid den ökade förtätningen eller att jag kommer att få ökad insyn i mitt fönster vid förtätningen, stort och smått, hett och sakligt.

Den här mångfalden av argument och de sammanhang som de uppkommit ur har fångat vårt intresse. I och med detta kandidatarbete tänkte vi att det var dags att reda ut begreppet ’förtätning’, samt få en större kunskap om de argument som tas upp i debatten kring ’förtätning’.

SYFTE

Att få en fördjupad förståelse för begreppet ’förtätning’ i stadsplanerings-sammanhang och för hur ’förtätning’ framställs i svensk dagspress idag, med fokus på de argument som framförs för respektive *emot* ’förtätning’.

FRÅGESTÄLLNINGAR

Våra två huvudfrågor är:

- Vad menas med ’förtätning’ i stadsplaneringssammanhang i svensk dagspress idag?
- Vilka argument framförs för respektive *emot* ’förtätning’ i stadsplanerings-sammanhang i svensk dagspress idag?

För att reda ut svaren på huvudfrågorna samt eventuella samband dem emellan har vi tagit hjälp av ytterligare frågeställningar:

- Används ordet i andra sammanhang än inom stadsplanering?
- Finns det någon skillnad mellan vad och hur mycket olika dagstidningar skriver om ’förtätning’?
- Vilken uppfattning skulle en tidningsläsare kunna få om ’förtätning’?

METOD OCH AVGRÄNSNINGAR

I vår undersökning har vi använt oss av en empirisk artikelstudie. Den var inledningsvis kvantitativ, och resulterade även i att bli en komparativ studie tidningarna emellan. Vi har fått stöd och inspiration av diskursanalys, se bilaga 1.

Avgränsningar

För att besvara våra frågeställningar har vi använt oss av en kvantitativ artikelstudie av artiklar där 'förtätning' omnämns. I uppsatsen kommer vi att benämna alla typer av texter i dagstidningarna artiklar. Detta oavsett omfattning och upphovsman. Vårt artikelurval baserades på att vi dels var intresserade av användningen av begreppet 'förtätning' idag, dels av 'förtätning' i de fyra största svenska städerna. Detta resulterade i avgränsningen att studera artiklar från 1 januari 2007 till 20 april 2008, samt städernas vanligaste dagstidningar: Dagens Nyheter (DN), Svenska Dagbladet (SvD), Göteborgs-Posten (GP), Sydsvenska Dagbladet (Sydsvenskan) och Upsala Nya Tidning (UNT) (Tidningsstatistik AB 2008).

För att komma åt artiklarna där 'förtätning' berördes har vi använt oss av de digitala arkiven: Presstext och Mediearkivet. Artiklarna från UNT fick vi, med hjälp av en träfflista från Faktaredaktionen på UNT, tag på genom Carolina Redivivas mikrofilmsarkiv samt Uppsala Stadsbiblioteks tidningsarkiv. För respektive tidning har det i de digitala arkiven sökts på sökordet 'förtät' med trunkering (förtät*), för att få med ord såsom förtätning, förtätad och förtätas, eftersom att de alla är ord som används i liknande syfte. I den här uppsatsen syftar vi på alla de formerna av ordet när vi skriver 'förtätning'.

Artikelstudien bestod av två delar, den första av att vi gjorde en översiktlig sammanställning av användningen av 'förtätning' i svensk dagspress. I den andra delen gjordes en närmare studie av 'förtätning' i stadsplaneringssammanhang, där begreppets syftning undersöktes samt vilka argument som framfördes *för* respektive *emot* 'förtätning'.

Ämneskategorisering

Den första delen av studien började vi med en genomgång av artiklarna innehållande 'förtätning', varav vi gjorde en kategorisering där artiklarna sorterades i olika ämnesområden berörande 'förtätning', se bilaga 2.

Syfte- och argumentstudie

Till vår hjälp att sammanställa artiklarna i den andra delen av studien utformade vi ett formulär att fylla i medan vi läste artiklarna, se bilaga 3. Utifrån formuläret undersökte vi 'förtätning' med fokus på syftning och betydelse när ordet användes. Därpå gjorde vi en sammanställning över hur stor andel artiklar som var huvudsakligen argumenterande respektive beskrivande. Utifrån formulären sammanställde vi sedan tidning för tidning de argument som hade framförts i artiklarna och jämförde resultaten.

Felkällor och svagheter

En felkälla angående argumenten som har framförts i artiklarna, kan vara att det inte är samma person som skrivit artikeln som den person som fått sin åsikt framförd. I mer beskrivande texter som intervjuer och reportage är det vanliga, det vill säga att en journalist framför någon annan persons åsikter. Det förekommer också i de mer argumenterande artiklarna när upphovsmannen exempelvis hänvisar till vad någon annan menat i ett tidigare debattinlägg. Vi har dock förlitat oss på att det som skrivits i tidningarna är sanningsenligt och utgått från den bild läsaren kunnat få efter att ha läst artiklarna.

En svaghet med uppsatsen är att den till stor del bygger på bedömningar från vår sida för att få en överblick över materialet. Vi har exempelvis avgjort vad som varit argument i artiklarna, lyft ur dem ur texterna för att kunna jämföra dem med andra argument för att kategorisera dem. Det har dock givetvis varit en fördel att vi har varit två, som tillsammans har kunnat undersöka en större mängd material och få en bättre bild än om undersökningen utförts individuellt.

BAKGRUND

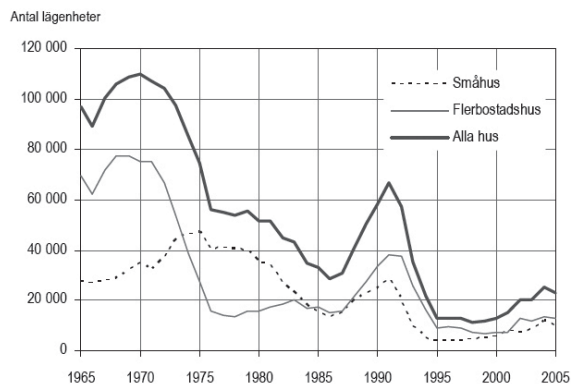
För att få en bättre bakgrund till 'förtätning' kommer vi här att redogöra kort för stadsplaneringsperspektiv i Sverige. Vi kommer även att ta upp statistik om befolkning och byggnationer i Sverige, samt de tidningar som vi valt. Avslutningsvis kommer ett stycke om tidigare forskning inom 'förtätning'.

Stadsplaneringsperspektiv

I samband med industrialiseringen och den ökade urbaniseringen under 1800-talets senare hälft skedde en stor förändring i det svenska stadsbyggandet. Mitt i de låga trästäderna byggdes stora, höga stenhus upp och bildade en helt ny stadstyp som kännetecknades av en stark koncentration av bebyggelse och människor. (Rådberg 1988, s. 131) Nästa stora byggperiod skedde 1965-75, då en miljon bostäder byggdes under det så kallade miljonprogrammet. Under denna period byggdes det ofta storskaligt på åkermark, utanför stadskärnan. (Björk & Reppen 2006, s. 104) Stadsförtätning har sedan 1980-talet förordats som riktlinjen för hållbar utveckling. Dessutom har förtätning setts som ett sätt att förhindra utspridning av städer och regionalisering. Förtättningsmodellen är internationellt känd, på engelska används begrepp som 'urban containment' och 'densification'. (Bengs 2005, s. 102-103) Förtätning är idag en uttalad stadsbyggnadsstrategi i Sverige (Boverket 2004, s. 21).

Bebyggelse

Graf 1. Antalet färdiställda lägenheter/bostäder i Sverige mellan 1965-2005. (Hämtad, Löfgren 2006)

Befolkning

Tabell 1. Både befolkningens mängd och befolkningstätheten har ökat mer i Sveriges fyra största städer än i riket i stort. (Egen bearbetning av statistik från Statistiska centralbyrån 2008)

	Folkmängd (1995)	Folkmängd (2005)	Befolkningsförändring (1995-2005)	Befolknings-täthet (1995) (Inv/km ²)	Befolknings-täthet (2005) (Inv/km ²)	Förändring av befolknings-täthet (1995-2005)
Stockholm	1 148 953	1 252 020	+8%	3 075	3 318	+7%
Göteborg	480 839	510 491	+6%	2 423	2 576	+6%
Malmö	234 599	258 020	+9%	3 390	3 596	+6%
Uppsala kommun	183 472	196 663 (183 308)	+7%	2 521	2 683**	+6%
Sverige	8 837 496	9 047 752	+2%	21,5	22	+2%

* Knivsta bildade en egen kommun 2003, dessförinnan tillhörde orten Uppsala kommun. Folkmängden inom parentes visar Uppsala kommuns invånarantal.

** Uppsala tätort

Dagstidningar

Tabell 2. Antalet upplagor för de fem största dagstidningar, i de fyra största städerna i Sverige (Tidningsstatistik AB 2008).

	Antal upplagor vardagar (2007)
Dagens Nyheter	339 700
Göteborgs-Posten	245 000
Svenska Dagbladet	195 200
Sydsvenska Dagbladet	121 900
Uppsala Nya Tidning	55 500
Summa	736 800

Forskning

Nästan all forskning som vi stött på angående 'förtätning' inom stadsplanering, har handlat om någon form av fallstudie. Där har det då oftast beskrivits ett fall där 'förtätning' ingått i det nya förslaget. Det finns dock en del forskning som har belyst olika delar av 'förtätning' exempelvis: *Vertikal förtätning – En del av hållbart stadsbyggande?* (Larsheim 2008), *Stadsplanering och biologisk mångfald* (Tallhage Lönn 2001), *Tätortsbefolkningens strukturella bilberoende – GIS-projektet Tillgänglighet i svenska städer 1980 och 1995* (Reneland 2001) och *Medborgarinflytande i förtätningens Uppsala* (Ivarsson & Larsson 2006). Enligt vår kännedom har ingen studie liknande vår gjorts.

SYFTNING - 'FÖRTÄTNING'

Vi har genom studien av artiklarna gjort en bedömning av vad skribenterna kan ha menat när de skrev om 'förtätning'. För att få en fördjupad förståelse har vi gjort en textanalys där vi tittat på vilken ordklass och tempus begreppet förekom i, hur 'förtätningen' skulle gå till samt planeringsskalan på 'förtätningen'. Eftersom skribenter har en tendens att vilja använda ett varierat språk har vi även försökt fånga upp andra ord i artiklarna som ytterligare förtydligar vad skribenten åsyftar med 'förtätning'.

Vad menades med 'förtätning'?

Vår studie av artiklarna gav att 'förtätning' syftar på nybyggnation mellan tidigare bebyggelse. Detta stod sällan uttryckligen utan gick generellt att utläsa av artikeln, då den oftast berörde någon form av ny bebyggelse inom befintlig bebyggelse. Det fanns dock vissa fall där det gavs en förtydligad förklaring till ordet. Exempelvis stod det följande att läsa om 'förtätning' kring Gullmarsplan: "Tanken är att lyfta hela områdets status och en viktig del i detta blir att identifiera möjligheter till ny bostadsbebyggelse, så kallad förtätning." (Berglund 2007).

Det var dock sällan som det gavs en så uttalad definition som den som var skriven i UNT "Förtätning innebär att man bygger på områden mellan befintlig bebyggelse, till exempel industriområden, kolonilotter (till exempel Luthagen vid Fyrisån), kvarlämnade skogspartier (till exempel Norby), eller gräsmarker (till exempel baksidan av Ekonomikum)." (Hedblom et al. 2008).

Olika sätt förtät* skrevs på

Det förekom olika ändelser till förtät*: "förtätningen av bebyggelsen" (Hallgren 2007), "förtätas genom ny bebyggelse" (Svenning 2007) och "förtäta den befintliga bebyggelsen" (Svalander 2008), men de beskriver i princip samma företeelse. Däremot finns det en väsentlig skillnad dem emellan i tempus, som i vissa fall åsyftar något som hänt och i andra fall något som sker eller komma skall.

Det fanns också fall där förtät* förekom som adjektiv, "... den förtätade stadskärnan med trähusbebyggelse som Alingsås är så stolta över." (Carmbrant 2008).

Bebyggelse

'Förtätningen' har rört olika typer av bebyggelse som "bostäder, affärer och restauranger" (Rebas 2007), "höghus" (Nilsson 2007-04-21) och "... villorna i accelererande takt ersatte den gamla sommarstugebebyggelsen." (Gustafson 2007).

Markanvändning

'Förtätningen' har också tätt sig olika i fråga om mark och fastighetsyta. Typ av områdesmark var exempelvis grönområden (Reichberg 2008), industrimark (Svenning 2007) och parkeringsplatser (Skoog 2008-03-06). Fastighetsytan har bland annat gällt avstyckning av ett grönområde för småhus (Svalander 2008), inredning av vindar (Cato 2007), takbyggen på befintliga funkishus (Arvidsson 2008).

Planeringsskala

'Förtätningen' har även berört olika skalor, det vill säga olika stora delar av orter och städer. Det vanligast förekommande var 'förtätning' på stadsdelsnivå, men även byggnationsnivå, kvartersnivå, mellan stadsdelar, ortnivå, stadsnivå och regionalt perspektiv förekom. Centrala delar av orterna/städerna angavs också. I Sydsvenskan var det särskilt vanligt med artiklar som berörde Malmös kransorter, medan artiklarna i DN hade ett huvudsakligt fokus på Stockholms stad. Exempel på olika nivåer ges nedan:

Byggnation	"... vision för det nya förtätade rese- och järnvägscentrum..." (Nilsson 2007-04-21)
Kvarter	"Riv inte kvarteret Blomman." (Nilsén & Sporrang 2007).
Stadsdel	"Han menar att Torslanda har mycket att vinna på förtätning." (Skoog 2007-05-06).
Centrala delar	"Översiktsplan xx föreslår en utbyggnadsstrategi som innebär satsning på förtätning och exploatering av de centrala delarna runt älven." (Bernholdsson 2007).
Mellan stadsdelar	"Förtätningen kan bidra till ett bättre samband mellan stadskärnan och kringliggande stadsdelar, ..." (Jönsson 2008).

Ort	”Med dessa bostäder i tre projekt förtätas samhället Svedala...” (Nilsson 2007-11-22).
Stad	”Göteborg är en ganska gles stad, så det är bättre att lägga till och komplettera, förtäta, än att riva.” (Askerup 2007).
Region	”Enligt regionplanen ska Storstockholm utvecklas till en flerkärning region, med sju yttre kärnor förutom stadskärnan. Att stoppa utspridningen av bebyggelsen och förtäta stadsbygden i kärnor är angeläget för att nå långsiktig hållbarhet. ... Det gäller alltså att se förtätningen i ett regionalt perspektiv...” (Planchef i Täby 2008).

Det har även givits exempel på olika intensitet av ’förtätning’, exempelvis: ”varsam förtätning” (Hagentoft 2008) och ”Utbyggnadsmönstren kallas stadskärnor (stark förtätning i ett antal noder och nya centra), förstärkning (måttlig förtätning över hela staden) och låghus (utbyggnad av tät småhusbebyggelse i kanten av grönområden).” (Caldenby 2008).

Ord som nämndes i samband med ’förtätning’

Vad skribenten åsyftade förstärktes i flera fall av att andra förtydligande ord förekom i direkt anslutning till ordet ’förtätning’, som i följande citeringar: ”förtäta och samla ihop vårt campus” (Skeri 2008), ”förtätning och förnyelse (Alvendale 2007) och ”... är bättre att lägga till, komplettera, förtäta, än att riva” (Askerup 2007) och ”förtäta och fördumma” (Aktius 2007).

En del andra ord som användes i texterna beskrev ytterligare vad som menades med ’förtätning’, några exempel var: nya bostäder (Andersson 2007), bygga ut (Hugo 2007), kompletteringsbebyggelse (Heyman 2007), stadsläkning (Holmberg 2008) och hårdexploatera (Bergström 2007).

Reflektion

Att ’förtätning’ oftast inte förklarades skulle kunna tyda på att begreppet var så pass vedertaget att det inte råkade några oklarheter om vad skribenten menade med ’förtätning’, i alla fall inte enligt skribenten. När ’förtätning’ däremot definierades skulle det kunna tyda på att betydelsen av ordet inte var självklar, utan att skribenten ville försäkra sig om att läsarna säkert skulle förstå vad skribenten åsyftade med begreppet.

Att begreppet togs upp i olika tempus, att det hade skett eller skulle ske, skulle ha kunnat undersökas ytterligare för att ta reda på om det skrivs mer före eller efter att ’förtätningen’ skett, men det fanns det inte utrymme för i denna uppsats.

Angående andra ord som användes i artiklarna med liknande syftning som ’förtätning’ tycker vi att ord som *hårdexploatera* har en mer negativ ton än ’förtätning’ och ord som *kompletteringsbebyggelse* och *stadsläkning* har däremot en mer positiv klang.

Andra ord som stod i samband med begreppet ’förtätning’ kunde också påverka om begreppet upplevdes värderande eller ej. Exempelvis tycker vi att ord som *förnyelse* och *samla ihop* i samband med ’förtätning’ gav en positiv betoning av ’förtätning’ medan *fördumma* gav en negativ känsla.

En läsare skulle därmed ha kunnat få olika uppfattning om ’förtätning’ med tanke på vilka andra ord som användes i samband med begreppet och vilka ord det omgavs med.

ARGUMENT - PRESENTATION OCH JÄMFÖRELSE

I vår studie av de argument som framförts i svensk dagspress har vi valt att fokusera på argument som var *för* respektive *emot* 'förtätning' för att på sätt få en uppfattning om hur 'förtätning' uppfattades i de olika tidningarna. Alla argument som vi har funnit har vi, för att få en bättre översikt och lättare kunna dra generella slutsatser, sorterat in under ämneskategorier. Vi har även fört samman argument om de haft liknande innebörd och sedan sammanställt detta i en tabell, se bilaga 5.

Inledningsvis redogör vi för en sammanställning av argumenten i alla våra studerade tidningar, därefter kommer en presentation av tidningarna var och en för sig. Avslutningsvis finns en reflektion över denna studie.

Sammanställning av argumenteringarna

I de 249 stycken artiklarna som berörde 'förtätning' i stadsplaneringssammanhang fanns det allt som allt 596 argument angående 'förtätning', se bilaga 5. Utav dessa var det 283 stycken som var *för* 'förtätning' och något fler som var *emot*, 319 stycken. Vid en jämförelse tidningarna emellan, var det i UNT som flest argument framfördes, därefter kom GP, med något färre argument. De båda tidningarna hade ungefär lika många artiklar, vilket visade på att det i snitt fanns fler argument per artikel i UNT än i GP. Utav de fem tidningarna placerade sig Sydsvenskan i mitten, med SvD och DN tätt följande varandra med minst antal argument.

Huruvida det fanns tidningar som generellt hade fler argument *för* respektive *emot* 'förtätning' visade det sig att det fanns olikheter tidningarna emellan. DN utmärkte sig som den tidning som hade övervikt av argument *för* 'förtätning', nästan dubbelt så många argument *för* som *emot*. Även i GP var argumenten *för* 'förtätning' i majoritet, medan det i SvD var nästan jämnt argumenten emellan. I Sydsvenskan var det en mindre övervikt för argument *emot* 'förtätning' och i UNT var argument *emot* ungefär dubbelt så många som de som var *för*.

En observation var att sambandet mellan antalet artiklar och antalet argument kunde leda till flertolkad statistik. Det innebar exempelvis att UNT som generellt hade en betydlig övervikt argument *emot* 'förtätning' samtidigt framförde fler argument *för*

'förtätning' än DN som utskiljde sig med sin dominans av argument *för* 'förtätning'.

Utav alla argument *för* 'förtätning' i alla tidningarna var det fem argument som oftast berördes.

- *Förnyelse och utveckling av staden*
- *Mer sammanhållen stad*
- *Stadslivet främjas av 'förtätning'*
- *Bättre underlag för kollektivtrafik*
- *Stor efterfrågan på bostäder – därför bör tillgången öka*

Det var främst två argument som oftast berörde argument *emot* 'förtätning', ytterligare sex argument var förhållandevis vanliga.

- *Grönt är bra och behövs**
- *Nuvarande rumskala och karaktär hotad*
- *Kulturhistoriskt minne förloras*
- *Opinionen är emot/många överklaganden*
- *Viktig biotop, ekosystem, biologisk mångfald**
- *Rekreation**
- *Lek/sport för barn**
- *Grönskan är viktig för vår hälsa**

* Kvaliteter som risker att förloras vid exploatering av Grönytor och rekreationsområden

Vid jämförelsen mellan argumenteringarna *för* och *emot* 'förtätning', uppkom det fler typer av argument *emot*. Tre femtedelar av alla typer av argument var *emot* och två femtedelar var *för*.

Dagens Nyheter

I DN föll flest argument för 'förtätning' inom de två ämneskategorierna STADEN – MED DESS UTVECKLING OCH TRAFIK, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ. Inom den förstnämnda nämndes argument angående en *Förnyelse och utveckling av staden* som: "Stockholm är en storstad i förändring och måste anpassa sig för att möta framtidens utmaningar. Förtätning och förnyelse av staden är en del av detta." (Alvendale 2007). Ett exempel på argument med grund i bland annat *Kollektivtrafik* var: "Förtätad bebyggelse tar mindre naturmark i anspråk och utnyttjar redan gjorda investeringar. Där kan skapas moderna trafiklösningar för kollektivtrafik som ger kortare och tryggare resvägar." (Skogö et al. 2007).

Ungefär lika många argument *emot* 'förtätning' fördes fram inom de tre ämnesområdena BEBYGGELSE, TRAFIK, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ samt GRÖNYTOR OCH REKREATIONSOMRÅDEN. Inom dessa ämnesområden handlade de vanligaste argumenten *emot* 'förtätning' om att *Nuvarande rumskala och karaktär hotad* till följd av 'förtätningen' samt om *Bullerhänsyn*. DN med sina förhållandevis få argument var den tidning där flest argument *emot* 'förtätning' med hänvisning till buller togs upp.

Argument *emot* 'förtätning' där förändrad rumsskala angavs som skäl nämndes bland annat i samband med förtätning av ett villaområde där en boende citerades: "...vi vill ha kvar grönskan och småskaligheten" (Sundström 2007). Ett exempel på argument med *Bullerhänsyn* var: "Är vi beredda att låta Söderlund bygga höga bostadshus med garage på grönområden där våra barn och kommande generationers barn vill leka som de gör nu under trädens skugga? Att låta honom förstöra deras hälsa genom att försämma luften och höja bullernivån?" (Lundvik 2008).

Ett argument inom GRÖNYTOR OCH REKREATIONSOMRÅDEN berörde behovet av nåbara och tillgängliga grönytor: "Bara den planerade nybyggnationen, stråket under kraftledningen kommer att ge ytterligare en befolkningsökning på 20 procent. Var skall vi och våra barn ta vägen på vår fritid, vi som varken har råd eller möjlighet till resor eller fritidshus på landet?" (Adolfsson 2007).

Det bör också nämnas att det ibland fanns en stor skillnad i uppfattning och åsikt om en plats. I en insändare i DN argumenterades för 'förtätning' genom bebyggelse på

Årstafältet i Stockholm. "Bland de lämpligaste stadsbyggnadsytorna är Årstafältet, ett ödeland utan särskilda naturvärden eller särskilt vackert, dessutom nästan oanvänt – ibland kan man skymta någon kolonist i ena utkanten eller någon hundägare ute på rastning." (Carlsén 2007). En annan insändare stod att läsa: "Årstafältet är en väl utnyttjad och älskad plats, som fungerar som en oas och grön bro mellan bostadsområdena. Här umgås människor i alla åldrar och från världens alla hörn genom olika aktiviteter och intresseområden. Här finns något för alla - ett nytt koloniområde, golf, rugby samt grönytor för olika sportaktiviteter, fågeldamm och grillplatser. Vad man nu försöker göra är att bygga bort parken och ytterligare förtäta bebyggelsen i området." (Adolfsson 2007).

Svenska Dagbladet

De vanligaste argumenten för 'förtätning' berörde ämnesområdet STADEN – MED DESS UTVECKLING. Där var vanligt förekommande argument att 'förtätning' var en del av *Förnyelse och utveckling av staden*, att 'förtätning' skulle leda till en *Mer sammanhållen stad* och att *Stadslivet främjas av 'förtätning'*. Argument angående *Förnyelse och utveckling av staden* nämndes bland annat i en artikel där, före detta stadsbyggnadsborgarrådet i Stockholm, Mikael Söderlund intervjuades i samband med sin avgång. Det han där sade att han var mest nöjd med under sin tid som borgarråd var förtätningen av staden och nämnde nya möten mellan innerstad och ytterstad som exempel (Hammarbäck 2008).

Argument för en *Mer sammanhållen stad* gavs exempelvis i en insändare: "Liksom stadsbyggnadsborgarrådet Mikael Söderlund, m, vill Per Kallstenius bygga ihop staden med ytterområdena. Nybyggnationer vid Norra station förs samman med innerstaden, Sundbyberg ska få kontakt med Stockholm och staden ska förtätas." (Ingelman-Sundberg 2008). Angående att *Stadslivet främjas* nämndes i en insändare: "Vad är det som säger att det just är innerstaden som ska förtätas när det är i ytterstaden som problemen finns? Flera av dessa stadsdelar formligen skriker efter stadsliv och aktivitet ..." (Westerlund Bjurström 2008).

De vanligaste argumenten *emot* 'förtätning' berörde ämnesområdet GRÖNYTOR OCH REKREATIONSOMRÅDEN. Angående exploatering av dessa framfördes flera kvaliteter och funktioner som riskerade att förloras, bland annat *Rekreation, Idrott för vuxna* och

Lek/sport för barn. Ett exempel som fanns i en insändare var: "En viktig faktor som talar emot höga hus är att livskvaliteten för de boende i området försämras. De många barnens behov av lekplatser och gröna ytor kan inte tillgodoses."

I en insändare i SvD framfördes ett argument som utskiljde sig från övriga argumentationer. Enligt skribenten blev följden av ett så kallat "förtätningssupdrag" i Stockholms stad att det enda sättet att få behålla de stora parkerna var att låta byggherrarna lägga beslag på de mindre grönområdena i närförorterna (Carlsson Hägersten 2007).

Göteborgs-Posten

GP var den tidning där de flesta argumenten för 'förtätning' framfördes angående BEBYGGELSE OCH SERVICE. Det vanligaste argumentet handlade om att det var *Stor efterfrågan på bostäder – därför bör tillgången öka*, eller såsom det stod i en insändare: "I dagens Göteborg där bostadsbristen är enorm är det helt rätt att ta till förtätningmetoder." (Larsa 2007). Ett annat vanligt argument för 'förtätning' berörde att det gav ett *Bättre underlag för kollektivtrafik*. I en nyhetsartikel stod att läsa att 2000 nya bostäder skulle byggas varje år i centrala lägen och strategiska knutpunkter. "Tanken är att bilberoendet ska minska. Ny bebyggelse i dessa kärnområden kan dessutom utnyttja och förstärka befintlig infrastruktur och service." (Skoog 2007-05-21).

När det kom till argument *emot* 'förtätning' utmärkte sig argumenten i GP jämfört med argumenten i de andra tidningarna. Dels att det mest använda argumentet *emot* 'förtätning' handlade om att *Opinionen är emot/många överklaganden*. De här argumenten utgjorde en femtedel av argumenten *emot* 'förtätning' i GP medan liknande argument inte togs upp alls i tre av de andra tidningarna.

Ett vanligt sammanhang som argumentet framfördes i var som beskrivande text i notis, där det exempelvis kunde stå "Visionen om en förtätning av Kungsbacka stad, som alla partier propagerade för under senaste valet, klarade inte en opinionsyttring bestående av 1700 namnunderskrifter mot hotelletablering vid Tingberget." (Raiend 2007). Men även i debatterande artiklar uttrycktes opinionsargumentet såsom i insändaren "Samrådsträffar utan inflytande" där skribenten skriver: "Vi känner oss

fullständigt överkörda och rättslösa när man går in och skövlar vårt boende!" (Från Stabbegatan 2008).

Det fanns även artiklar där argument togs upp angående ett samband mellan 'förtätning' och överklaganden, exempelvis: "Det finns också en uppenbar koppling mellan förtätning och överklaganden. Att projektera nya bostäder i befintliga områden leder oftast till att de boende reser ragg. Sådana reaktioner kan undvikas – eller åtminstone mildras – om man bygger där ingen bor." (Andersson 2007)

Det andra anmärkningsvärda resultatet var att det var få argument, förhållandevis, som berörde kvaliteter som riskerar att förloras vid en eventuell exploatering av GRÖNYTOR OCH REKREATIONSOMRÅDEN. Däremot förekom ofta argument som handlade om att det var den befintliga bebyggelsen som skulle förlora sina kvaliteter vid 'förtätning', det vill säga *Nuvarande rumskala och karaktär hotas*. Det var vanligt att det då handlade om så kallad kompletteringbebyggelse (Skoog 2008-03-25) eller så handlade det om protester mot att gammal bebyggelse skulle rivas för att ge plats för än mer bebyggelse, till exempel: "Trots att s, mp och fp:s vilja att riva de unika funkishusen har kritiserats hårt, blir det så ändå ... Det finns fler unika miljöer man kan skövla för att maximera förtätningen." (Ledare GP 2008)

Sydsvenska Dagbladet

I Sydsvenskan lades det fram flest argument för 'förtätning' inom ämnesområdet STADEN – MED DESS UTVECKLING, både sett till tidningen samt i jämförelse med de andra tidningarna. De vanligaste argumenten berörde *Sammanhållen stad* och *Förnyelse och utveckling*. Med syftning på Malmö skrev Sydsvenskans expertpanel, Bogranskarna, angående boende: "Förtätningen kan bidra till bättre samband mellan stadskärnan och kringliggande stadsdelar, men det måste ske varsamt så att inte oaser av grönska och friytor försvinner." (Jönsson 2008).

Sydsvenskan var också den tidning som hade flest argument för 'förtätning' som berörde SOCIOLOGISKA VÄRDEN. De två argument som användes oftast gällde att *Folk vill bo i staden* samt att *Locka äldre och yngre till att bo i lägenhet*. Det sistnämnda argumentet framfördes inte i någon annan tidning men i Sydsvenskan dök det upp i flera sammanhang. I orten Bara planerades 150 nya bostäder som

del i en 'förtätning' av samhället. "Lägenheter i skilda storlekar ska dels locka nuvarande äldre Barabor att byta från villa till lägenhet. Och dels locka unga och barnfamiljer till samhället." (Nilsson 2007). I en annan artikel tre månader senare citerades länsarkitekt Kerstin Nilermark när hon berättade om sin syn på stadsutveckling och 'förtätning'. "Det handlar om att förstärka stadskärnan med nya bostäder och företag. Det är också bra för äldre människor. De får nära till service och kommunikationer." (Rothstein 2007). I samma artikel framförde Kerstin Nilermark ett annat framträdande argument angående att *Vi ska vara rädda om vår åker- och naturmark*. Hon ansåg att: "Förtätning är nödvändig. Vi ska vara rädda om den åkerjord som finns och inte bygga köpcentrum med jättestora parkeringar." (Rothstein 2007).

Näst flest argument *emot* 'förtätning' togs upp i samband med ämnesområdet BEBYGGELSE OCH SERVICE. Argumenteringar angående *Risken för att nuvarande rumskala och karaktär förloras* samt att *Opinionen är emot/många överklaganden* var vanliga. Båda dessa framfördes i en nyhetsartikel där kommunalrådet Cecilia Lind (s) uttalade sig om nybyggnation och 'förtätning' i Marieholm, där hon uttryckte: "Vi vet att Marieholmsborna inte är förtjusta i så höga hus." (Håkansson 2008).

Det övertygande mest använda argumentet berörde dock kvaliteter som riskerar att gå förlorade vid exploatering av GRÖNYTOR OCH REKREATIONSOMRÅDEN. Det fanns många insändare och även forskare som hävdade detta. En debattartikel som skrevs av Erik Skärbäck, professor i översiktlig planering vid Sveriges lantbruksuniversitet i Alnarp, angav många argument för vikten av grönska. Han skrev bland annat: "Det är olyckligt att städerna förtätas. Maximering av lägenhetsvolym går före det långsiktiga tillskapandet av samlade nya parker och naturområden trots att vi alla behöver grönytor för att må bra." (Skärbäck 2007).

Uppsala Nya Tidning

I UNT handlade de mest frekventa argumenten *för* 'förtätning' om fördelar inom ämnesområdet TRAFIK, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ. Argumenten tog ofta upp att 'förtätning' *Minskar växthusgaser*, exempelvis: "Bebyggelsen i Uppsala bör förtätas ytterligare, bland annat för att minska växthusgaserna. Det skrev Liv Hahne (m) i en debattartikel i Dagens Nyheter." (Wolters 2007).

De flesta argumenten *emot* 'förtätning' handlade om kvaliteter som riskerar att gå förlorade vid en exploatering av GRÖNYTOR OCH REKREATIONSOMRÅDEN. En stor del av dessa argument utgick från att *Grönt är bra och behövs*, gröna ytor var därmed något positivt i sig, vilket bildade ett argument *emot* att bebygga dem. "Det är viktigt att inse att en stadsdel inte är fullvärdig om den inte innehåller genomtänkta parker och grönytor som människor gärna utnyttjar" (Ledare UNT 2007). Andra frekvent förekommande argument berörde att området som eventuellt skulle exploateras användes mycket för rekreation. "Svenskarna vill ha ett grönområde inom 300 meter från bostaden för att inte kvällspromenaden skall ställas in." (Hedblom et al. 2008).

Argumentering kring *Förståelse för naturen* togs endast upp i UNT, där det publicerades två debattartiklar *emot* 'förtätning' som berörde den pedagogiska betydelsen. "Många stadsbor har sin enda kontakt med naturen där den är insprängd i stadsmiljöer. Därför är grönytor i städer särskilt värdefulla för att öka medvetenheten om naturen även utanför staden, särskilt då för barn som lägger grunden till sin uppfattning i unga år." (Hedblom et al. 2008). Det andra exemplet tog också upp vikten av grönområden i närheten av människor "Det finns också en pedagogisk poäng med att låta stadsborna möta landet på nära håll. Barns och ungdomars förståelse för sammanhang underlättas i kontakten med djur och lantbruk." (Hedfors et al. 2007).

En ekonomisk aspekt togs upp i en av artiklarna i UNT som inte förekom i någon av de andra undersökta artiklarna. Den tog upp konsekvensen att spekulanter kan utebli till följd av en alltför tät stad. "Det finns sannolikt en risk för att spekulanterna uteblir på en del av de nya lägenheterna som byggs eller planeras om bebyggelsen upplevs som alltför tät. Det är i så fall något som byggnadsnämnden har skäl att fundera över. Förtätning eller stadsläkning får inte betyda att man ska tränga in så många bostäder som möjligt på så liten yta som möjligt." (Holmberg 2008)

Reflektion

Att det i en del tidningar nämndes många fler argument angående 'förtätning' än i andra kan ha ett samband med att det skrevs många fler artiklar där 'förtätning' fanns med i vissa utav tidningarna. Det fanns också en viss skillnad i hur många artiklar som var argumenterande, publicerade på ledare-, debatt- och insändarsidorna, se bilaga 4, jämfört med mer beskrivande, ofta publicerade på nyhetssidorna. Även de beskrivande texterna innehöll dock ofta argument, särskilt vanligt var det när någon blev intervjuad.

Skillnaden argumenteringarna tidningarna emellan skulle kunna bero på flera faktorer. Eftersom det har skrivits mycket mer om 'förtätning' i GP och UNT, än i de andra tre tidningarna, skulle vi kunna anta att det 'förtätas' mer i Göteborgsområdet och i Uppsala med omnejd än i Stockholmsområdet och Malmö med omnejd.

Det är dock troligare att 'förtätning' är mer ifrågasatt i de två förstnämnda städerna och att invånare och andra som skriver är mer aktiva i förtättningsdebatten. Det skulle kunna bero på att de ytor som blir exploaterade av den eventuella 'förtätningen' är mer omtyckta och betydelsefulla. Det kan också bero på att ytorna är mindre i storlek och antal jämfört med i de andra städerna, vilket kan innebära att 'förtätning' får mer märkbara konsekvenser.

Möjligt är också att en pågående debatt lockar fler att ge sig in i debatten, det vill säga desto mer det skrivs om 'förtätning' desto mer troligt att fler funderar kring 'förtätning' och skriver ett eget inlägg. Det kan också vara så att de mer regionala tidningarna (GP, Sydsvenskan och UNT) ger mer plats för lokala nyheter och åsikter än vad de mer nationella tidningarna (DN och SvD) gör.

De tre scenarier som kan uppstå angående en jämförelse mellan argument *för* och *emot* 'förtätning' är att argument *för* 'förtätning' oftare framfördes än argument *emot* 'förtätning' eller tvärtom, eller att det framfördes ungefär lika många argumenteringar *för* som *emot* 'förtätning'.

Att det oftare argumenterades *för* 'förtätning' än *emot*, som i artiklarna i DN, skulle kunna tolkas som att det i regel var bättre med 'förtätning' än motsatsen utglesning. Men det kan så klart också tolkas som att det behövdes argumenteras *för* 'förtätning'

eftersom att den rådande åsikten angående 'förtätning' var att det är något negativt. På liknade sätt kan resonemang föras när det var markant överskott på argumenttillfällen *emot* 'förtätning' jämfört med *för* 'förtätning' som i UNT. Att det var ungefär lika stor andel argument *för* som *emot*, som i SvD, skulle kunna tolkas som att 'förtätning' i lika många fall är något positivt som något negativt.

Angående att det fanns fler typer av argument som berörde *emot* 'förtätning' än *för* kan ha flera orsaker. Vid vår bedömning kring de olika typerna av argument var vi generösa med att lägga till nya argument om vi inte tyckte att de passade in under de tidigare. Vi ansåg att man borde se mångfalden av de olika typerna av argumenten som att de speglar de olika områden som 'förtätning' berör och påverkar. Vi har inte jämfört antalet argument *för* respektive *emot* 'förtätning' inom olika ämnesområden med varandra för att vi tror att det hade blivit en för stor generalisering samt att man hade missat den stora poängen med att vissa argument kan väga tyngre än andra. Vilka argument som väger tyngre än andra tror vi att varje läsare själv gör en bedömning av. Utifrån de lästa artiklarna kan vi dock se att vissa skribenter använder argument som att de väger tungt, exempelvis gällande *Stor efterfrågan på bostäder - därför bör tillgången öka*, medan andra som till exempel handlar om *Fler ensamhushåll, ökat kundunderlag behövs* skulle kunna ses som mer komplexa, mindre nödvändiga och kanske därför inte är lika slagkraftiga argument.

Syftet med undersökningen har delvis varit att ta reda på vilken uppfattning tidningsläsare kan få av 'förtätning'. Eftersom det visar sig vara stora skillnader i argumenteringarna kring 'förtätning' i de olika städerna borde det också kunna innebära att de olika läsarna får olika uppfattning om 'förtätning'. Att det i UNT angavs en stor mängd argument *emot* 'förtätning' med anledning av att grönytors och rekreationsområdets kvaliteter riskerar att gå förlorade, skulle kunna leda till att läsarna kopplar ihop 'förtätning' med bebyggande av grönytor. Genom de fördelar en grönyta har skulle läsarna alltså kunna anse att 'förtätning' i regel är något negativt.

I GP däremot togs betydligt färre argument upp med anledning av att grönytor är något bra, därför borde inte GP:s läsare i stor utsträckning associera 'förtätning' med grönytor. Däremot förekom det rikligt med argument med anledning av att *Opinionen är emot/många överklaganden*. Resonemanget tyder alltså på att en läsare av

UNT oftare förknippar 'förtätning' med bebyggande av grönytor än en läsare av GP som oftare associerar 'förtätning' med att den allmänna åsikten hos befolkningen är *emot* 'förtätning'. I både fallen kan läsarna få en uppfattning om att 'förtätning' är något negativt.

I DN var det betydligt vanligare med argument *för* 'förtätning' jämfört med de andra tidningarna. DN:s läsare borde rimligtvis därför se 'förtätning' som något mer positivt än vad UNT:s läsare gör, där det markant handlade om argument *emot* 'förtätning'. Att tidningarna inte utgör läsarnas enda källa till resonemang kring 'förtätning' bör givetvis nämnas.

DISKUSSION

Vid vår empiriska artikelstudie av diskursen av förtätning, fann vi att det fanns ett flertal diskurser om förtätning, exempelvis inom musik, litteratur och stadsplanering, se bilaga 2. Det fanns både likheter och skillnader diskurserna emellan, vi anser dock att de inte konkurrerar med varandra. Möjligtvis skulle diskursen inom verksamhet, som är den diskurs som ligger närmast stadsplanering kunna påverka diskursen inom stadsplanering. Eftersom 'förtätning' inom verksamhet har en negativ klang, då det oftast handlar om förtätade barngrupper och nedskärningar, skulle detta kunna influera diskursen till att 'förtätning' förknippas med något negativt även inom stadsplanering.

Hälften av alla artiklar berörande 'förtätning' som vi studerade gällde stadsplanering, se bilaga 2. Vi kan inte låta bli att undra om och när Nationalencyklopedin kommer att ta upp 'förtätning' i stadsplaneringssammanhang.

Inom diskursen 'förtätning' i stadsplaneringssammanhang som vi nu fortsättningsvis kommer att diskutera har vi funnit att det finns olika former av interdiskursivitet. Dels fanns det varianter av 'förtätning' i de olika artiklarna. Ibland handlade det om att bygga på några våningar på höghus, ibland handlade det om att stycka av fler tomter i ett område för sommarstugebebyggelse. Detta tyder på att det skulle kunna finnas en interdiskursivitet inom diskursen förtätning. Vi fann dock att den generella användningen av 'förtätning' syftade till nybyggnation mellan befintlig bebyggelse.

När vi studerade argumenten kring 'förtätning' i de olika tidningarna fann vi väsentliga skillnader tidningarna emellan, både till antal och vilken typ av argument som framfördes. Detta tror vi kan påverka läsarens uppfattning om begreppet. I praktiken kan det innebära att det kan finnas regionala skillnader i Sverige i uppfattningen om 'förtätning'. Detta vore intressant att utreda närmare huruvida så är fallet.

När vi har studerat den sociala praktiken kring 'förtätning' insåg vi efter att tillsammans ha läst de 249 artiklarna om 'förtätning' att vi tyckte att 'förtätning' var ett neutralt ord i sig, då det kunde innebära både positiva och negativa konsekvenser beroende på typ och sammanhang. Det vi också märkte var att vi innan studien

hade en mer skeptisk bild av förtätning, vilket delvis skulle kunna ha haft sin grund i att vi båda är två trogna läsare till Upsala Nya Tidning, där det framfördes fler argument *emot* 'förtätning' än *för* under studieperioden.

Det är svårt att mäta huruvida vi har fått en ökad förståelse för begreppet 'förtätning', men genom vår kvantitativa undersökning har vi fått kunskap om många fler fall där 'förtätning' diskuteras. Detta har gett oss dels en utökad bild av 'förtätning' dels tydligare referensramar för vad 'förtätning' kan innebära. Vi tror också att vår fördjupning i det som har skrivits om 'förtätning' har gett oss en större kompetens angående att själva använda oss av begreppet 'förtätning' och diskutera företeelsen 'förtätning'.

SLUTSATS FÖR DEN EMPIRISKA ARTIKELSTUDIEN

När det skrevs om 'förtätning' inom stadsplanering menades någon form av nybyggnation mellan befintlig bebyggelse, men det fanns en mångfald av varianter av 'förtätning' beroende på i vilket sammanhang, i vilken kontext, som begreppet förkom i.

KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur

Bengs, Christer. (2005) Glest eller tätt – inget givet val. I: Frank, Gun (Red.) *Spelet om staden*. 101-108. Stockholm : Formas fokuserar

Björk, Cecilia & Reppen Laila. (2006) *Så byggdes staden*. Karlshamn. AB Svensk Byggtjänst

Rapporter, uppsatser

Boverket. (2004) *Hållbar utveckling av städer och tätorter i Sverige – förslag till strategi*. Karlskrona. Boverket internt, ISBN: 91-7147-836-1

Ivarsson, Ola & Larsson, Peter. (2006) *Medborgarinflytande i förtätningens Uppsala*. Uppsala. Uppsala universitet, Kulturgeografiska institutionen

Larsheim, Martin. (2007) *Vertikal förtätning: En del av ett hållbart stadsbyggande?* Linköping. Linköpings universitet, Avdelningen för geografi, c-uppsats

Löfgren, Agneta. (2006) Bostäder och byggande. Statistiska centralbyrån. ISSN 0085-6991 Serie BO

Reneland, Mats. (2001) *Tätortsbefolkningens strukturella bilberoende - GIS-projektet Tillgänglighet i svenska städer 1980 och 1995*. Göteborg. Chalmers tekniska högskola, Sektionen för arkitektur

Rådberg, Johan. (1988) *Doktrin och täthet i svenskt stadsbyggande 1875-1975*. Stockholm: Statens råd för byggnadsforskning.

Tallhage Lönn, Irene. (2001) Stadsplanering och biologisk mångfald. I: Blomberg, Anna och Burman Anna (red.) *Biodiversitet i städer*. Uppsala. Skriftserie 5: 7-9. Centrum för biologisk mångfald

Officiella hemsidor

Tidningsstatistik AB. Hemsida [online] (2008, 9 maj) Tillgänglig <http://www.ts.se/Public/CirculationNumbers/TopLists.aspx> [2008, 22 februari]

Statistiska centralbyrån. Hemsida (2008, 11 maj) Tillgänglig http://www.scb.se/http://www.scb.se/templates/tableOrChart_186794.asp [2007, 14 december]

Nationalencyklopedin. Hemsida (2008, 13 maj) Tillgänglig (2008-05-13) http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=149565 [2007, 13 maj]

Databaser

PressText. <http://www.presstext.se/online/index.php> [2008, 20 april] hämtning av *Dagens Nyheter*, *Sydsvenska Dagbladet*

Retriever Mediarkivet. <https://www.retriever-info.com/services/archive.html> [2008, 20 april] hämtning av *Göteborgs-Posten*, *Svenska Dagbladet*

Träfflista (2006, 1 januari – 2008, 20 april) från Uppsala Nya Tidnings Faktaredaktion

Mikrofilm på Carolina Rediviva med *Uppsala Nya Tidning* (2007)

Uppsala Stadsbiblioteks tidningsarkiv i pappersform. *Uppsala Nya Tidning* (2008, 1 januari – 2008, 20 april)

Tidningsartiklar

Adolfsson, Birgitta. Årstafältet en oas för de kringboende. (2007, 10 juni). *Dagens Nyheter*. s. 34

Aktius, Lennart. Höghus passar inte i Göteborg. (2007, 17 september). *Göteborgs-Posten*. s. 37

Alvendale, Kristina. Stockholm måste möta framtiden. (2007, 1 juli). *Dagens Nyheter*. s. 31

Andersson, Elisabeth. Vasaparken får konstmuseum – Byggmästare bekostar museum, galleri, restaurang och lägenheter. (2007, 13 oktober). *Svenska Dagbladet*. s. 4

Andersson, Lars Göran. Göteborg behöver 150 000 nya lägenheter. (2007, 1 februari). *Göteborgs-Posten*. s. 47

Arvidsson, Marianne. Obildade politiker hotar Stockolms identitet. (2008, 21 januari). *Svenska Dagbladet*. s. 31

Askerup, Fredric. Åtta snabba frågor till Martin Nordahl. (2007, 26 maj). *Göteborgs-Posten*. s. 3

Berglund, Thomas. Gullmarsplan ska bli ett nytt Liljeholm. (2007, 13 juni). *Svenska Dagbladet*. s. 14

Bergström, Christer. Försäljning av mark får kritik. (2007, 28 december). *Upsala Nya Tidning*. s. 22

Bernholsson, Leif. Nya översiktsplanen inte hållbar. (2007, 24 februari). *Göteborgs-Posten*. s. 62

By, Ulrika. Jubel över att hotade skolor räddas undan nedläggning. (2007, 22 november). *Dagens Nyheter*. s. 14

Caldenby, Claes. Visioner viktigare än någonsin. (2008, 19 februari). *Göteborgs-Posten*. s. 54

Carlsén, Hans. Årstafältet lämpligt för ny stadsbebyggelse. (2007, 3 september). *Dagens Nyheter*. s. 35

Carlsson Hägersten, Lena. Rör inte våra grönområden! (2007, 13 december). *Svenska Dagbladet*. s. 39

Carmbrant, Christina. Oenighet om fyrverkerier - Riskerna ökar om nya förslaget går igenom anser räddningschefen. (2008, 17 januari). *Göteborgs-Posten*. s. 14

Cato, Carl. Klartecken för fler vindslägenheter. (2007, 16 juni). *Dagens Nyheter*. s. 16

Dahlbäck, Johan. (2007, 27 december). *Göteborgs-Posten* s. 82

Eriksson, Magnus. Alla lyckosystem får sig en känga. (2008, 28 mars). *Svenska Dagbladet*. s. 6

Från Stabbegatan. Samrådsträffar utan inflytande. (2008, 1 februari). *Göteborgs-Posten*. s. 46

Gudmundsson, Renco. Charm och närhet präglar nya Lomma. (2007, 31 juli). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 10

Gustafson, Christina. 800 protesterade mot att Höllvikens natur försvinner. "Människor är förbaskade och förtvivalade över skövlingen." (2007, 3 april). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 13

Hagentoft, Carl-Eric. Förtäta gärna i Björkekärr – men varsamt. (2008, 17 januari). *Göteborgs-Posten*. s. 42

Hallgren, Martin. Villaägares tomt spiller ut på allmän mark. Familjen har bland annat anlagt en uppfart. (2007, 3 mars). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 20

Hammarbäck, Peter. Mikael Söderlund sadlar om – Stadsbyggnadsborgarrådet i Stockholm lämnar politiken för en civil karriär. (2008, 26 mars). *Svenska Dagbladet*. s. 5

Hedblom, Marcus; Söderström, Bo; Bengtsson, Jan & Ahrné, Karin. Stadens tyranni mot det gröna. (2008, 6 mars). *Upsala Nya Tidning*. s. 4

Hedfors, Per; Berg, Per G; Berglund, Ulla & Nilsson, Kristina L. Tät stad inte alltid hållbar. (2007, 4 november). *Upsala Nya Tidning*. s. 4

Hernadi, Alexandra. Byggplaner oroar oppositionen - Majoriteten går för fort fram i frågan om skyskrapor anser Carin Jämtin (s). (2008, 1 januari). *Svenska Dagbladet*. s. 10

- Heyman, Eva. Fler överklagar byggplaner. (2007, 30 januari). *Göteborgs-Posten*. s. 5
- Holmberg, Håkan. Alltför tät förtätning? (2008, 21 februari). *Upsala Nya Tidning*. s. 2
- Hugo, Linus. Högstadium utreds i Hindås. (2007, 14 januari). *Göteborgs-Posten*. s. 18
- Håkansson, Staffan. Marieholm växer på höjden i spåren efter tågen. (2008, 31 januari). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 14
- Ingelman-Sundberg, Catharina. Här ska ett nytt city byggas- Stadsarkitekten Per Kallstenius är en av hjärnorna bakom Stockholms nya utseende. (2008, 23 januari). *Svenska Dagbladet*. s. 5
- Jönsson, Karl G. Trafikled eller gata för alla? (2008, 3 februari). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 05
- Kristensson, Göran. Förnya med eftertanke. (2007, 29 december). *Dagens Nyheter*. s. 34
- Larsa. Gråberget alias Tantberget och resten av vår stadsdel behöver ny andning! (2007, 22 februari). *Göteborgs-Posten*. s. 46
- Ledare GP. Meningslöst. (2008, 2 februari). *Göteborgs-Posten*. s. 2
- Ledare UNT. Förtätning kan vara grön. (2007, 24 oktober). *Upsala Nya tidning*. s. 2
- Lundvik, Birthe. Förtätningen kräver ett högt pris. (2008, 3 mars). *Dagens Nyheter*. s. 31
- Nilsén, Anna & Sporrang, P-O. Riv inte kvarteret Blomman. (2007, 10 juli). *Upsala Nya Tidning*. s. 4.
- Nilsson, Göran A. Tusen Svedalabor kan få bostad i centrum. Två sjuvåningshus kan börja byggas i slutet av 2008. (2007, 22 november). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 15
- Nilsson, Göran A. Bibliotek ska förbinda höghus sex meter över tågspåren. (2007, 21 april). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 21
- Nilsson, Göran A. Tiovåningshus ska ge Bara ny puls. (2007, 21 april). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 20
- Nilsson, Göran A. Centrumbygget i Bara kan starta redan i höst. (2007, 10 januari). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 13
- Nilsson, Sven. Behöver vi staden? (2008, 15 juli). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 4
- Planchef i Täby. Skyskrapor ger inte ökad täthet åt en stad. (2008, 21 januari). *Svenska Dagbladet*. s. 5
- Raiend, Kersti. Hotellplaner stoppas – Fp driver motståndet till byggande vid tingsberget (2007, 27 september). *Göteborgs-Posten*. s. 18
- Rebas, Karin. Staden bullrar. (2007, 5 januari). *Dagens Nyheter*. s. 2
- Reichberg, Paul. Uppsalas förstörelse i översikt. (2008, 11 april). *Upsala Nya Tidning*. s. 5
- Rothstein, Eva. Bättre utnyttjade städer kan lindra växtvärken. Länsarkitekt Kerstin Nilermark anser att förtätning är nödvändig. (2007, 30 april). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 10
- Skéri, Niklas. Miljardbygge som slår det mesta. (2008, 25 mars). *Upsala Nya Tidning*. s. 16-17
- Skogö, Ingemar; Granbom, Per-Olof; Uusmann, Inez; Lagerqvist, Elin; Nilsson, Ann-Marie; Andersson, Eva; Rundgren, Jörgen; Hartwig, Lena & Hahne, Liv. "Bygg tätare i storstäderna så minskar växthusgaserna". (2007, 16 augusti). *Dagens Nyheter*. s. 6
- Skoog, Gunilla. Här ska nya bostäder samsas med de gamla. (2008, 25 mars). *Göteborgs-Posten*. s. 8
- Skoog, Gunilla. Ännu flera parkeringsplatser ska bort från centrum. (2008, 6 mars). *Göteborgs-Posten*. s. 4
- Skoog, Gunilla. Stopp för 3 000 nya lägenheter. (2007, 6 juni). *Göteborgs-Posten*. s. 20

Skoog, Gunilla. Förtätning räcker inte i centrum – Kritik från fastighetskontoret. (2007, 21 maj). *Göteborgs-Posten*. s 7

Skoog, Gunilla. Nya bostäder vid Bjurslätt godkända. (2007, 25 januari) *Göteborgs-Posten*. s 13

Skubla, Cladio. Storhetsvansinne styr beslutsfattare. (2008, 12 januari). *Svenska Dagbladet*. s. 5

Skärbäck, Erik. "Städer ska vara gröna". (2007, 11 februari). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 04

Sundström, Anders. Villaägare reser ragg mot byggföretagens intrång. (2007, 14 maj). *Dagens Nyheter*. s 12

Svalander, Ann. Tomtmark tas fram för ny bebyggelse. (2008, 12 februari). *Upsala Nya Tidning*. s. 13

Svenning, Erik. Malmö är stort nog. (2007, 16 augusti). *Sydsvenska Dagbladet*. s. 5

Westerlund Bjurström, Kerstin. Stockholms identitet kan förloras. (2008, 9 januari). *Svenska Dagbladet*. s. 5

Wolters, Staffan. Politiker vill bebygga gröna ytor. (2007, 17 augusti). *Upsala Nya Tidning*. s. 8

BILAGA 1

Diskursanalys

För att ta reda på vilken innebörd 'förtätning' har samt hur det används har vi valt att få stöd och inspiration av diskursanalys. Det finns en mångfald av diskursanalytiska angreppssätt. Vi valde att ta stöd i den modell för diskursanalys som framställs i boken *Diskursanalys som teori och metod* (2000) utav Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips. Den definition av diskurs som där ges är att: "en diskurs är ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller utsnitt av världen)" (2000, s. 7). Diskursanalys har sitt utgångsläge i analys av texter, som sedan tolkas genom att sätta texterna i ett sammanhang/kontext. Den modell, Faircloughs tredimensionella modell, som presenteras i boken tilltalade oss då den använder sig av flera för oss lämpliga angreppssätt för att öka förståelsen av begreppet 'förtätning'.

Faircloughs tredimensionella modell för diskursanalys är uppdelad i:

- 1 *Textens* egenskaper – språklig uppbyggnad
- 2 *Diskursiv praktik* – det sammanhang som texten har uppkommit ur, samt hur texten används. Här studeras exempelvis hur texter bygger på tidigare publikationer, det vill säga deras intertextualitet. Textens interdiskursivitet kan också studeras, vilket är en form av intertextualitet, som syftar till att ta reda på vilka olika diskurser texterna innehåller.
- 3 *Social praktik* – kan sägas utgöras av handlingar eller strukturer som diskursiva praktiker ingår i, exempelvis en debatt kring begreppet där framförandet och argumenten i lika stor utsträckning som diskurser bidrar till att upprätthålla, eller förändra rådande uppfattning om begreppet.

Denna modell har vi sedan applicerat på vår undersökning om betydelsen av begreppet 'förtätning', på följande sätt:

- 1 *Textens* egenskaper
 - Hur skrivs förtät*? förtätning, förtätad bebyggelse, förtätas? (se sid 10)
 - Hur ofta används uttrycket "Förtätning av staden"? *
 - Sätts ordet samman med något annat ord? (se sid 11)
- 2 *Diskursiv praktik*
 - Vilken funktion har dagspressen? *
 - Vilka är upphovsmännen till artiklarna? *
 - Används ordet 'förtätning' med olika syften i dagspress? (interdiskursivitet) (se bilaga 2)
 - Används ordet 'förtätning' med olika syftning inom stadsplanering i dagspress? (interdiskursivitet) (se sid 10-11)
 - Finns det längre debattserier där användningen av ordet förändras? (intertextualitet) *
- 3 *Social praktik*
 - Vilken bild får läsarna av begreppet 'förtätning'? (se sid 11, 16, 17)
 - Hur påverkar förtätningens argumenten i dagspressen begreppet? (se sid 17)

Enligt vårt syfte med uppsatsen ligger vårt fokus dels på frågan inom *diskursiv praktik*: Används ordet 'förtätning' i olika syften inom stadsplanering i dagspress, dels på frågorna inom *social praktik*: Hur påverkar förtätningens argumenten i dagspressen begreppet? och Vilken bild får läsarna av begreppet 'förtätning'? Diskursanalysen har fått ge underlag till olika delar i vår artikelstudie, se sidhänvisning, och tas upp sammanfattningsvis i vår diskussionsdel. Såsom Fairclough menar behövs alla delar för att man ska kunna studera diskursen. (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s.72ff)

* Fanns inte utrymme att undersöka i denna uppsats

BILAGA 2

Översiktlig ämneskategorisering

Sökning på förtät* gav sammanlagt 510 träffar mellan den 20 april 2008 och den 1 januari 2007 för tidningarna DN, SvD, GP, Sydsvenskan och UNT.

För att få en översikt över i vilka sammanhang som 'förtätning' användes har vi sorterat in artiklarna under olika ämneskategorier. (En observation är att Nationalencyklopedins förklaring till 'förtätning' är en ökning av täthet eller att något gjorts intensivare: a) en kondensering av vätska b) en sjuklig förändring som visar sig i ökad täthet hos kroppsvävnad c) en förening av bilder särskilt i drömsammanhang. Ordet förekommer alltså inte hos dem i stadsplaneringssammanhang.)

Undersökt tidsperiod (080420-070101)	DN	SvD	GP	Sydsvenskan	UNT	Samtliga tidningar
Stadsplanering	24	29	79	50	67	249
Infrastruktur	-	1	-	-	1	2
Verksamhet	4	2	7	3	12	28
Samhällsskildring	4	5	5	1	3	18
Naturorienterat	1	1	2	1	-	5
Litteratur och journalistik	13	21	9	10	4	57
Musik och radio	11	25	8	15	12	71
Konst	3	6	2	3	2	16
TV och film	6	6	3	9	3	27
Teater och dans	6	10	4	2	7	29
Sport	-	2	3	-	1	6
Smakupplevelse	2	-	-	-	-	2
Summa artiklar	74	108	122	94	112	510

Tabell 1. Sammanställning över olika ämnesområden som berör 'förtätning' i dagstidningarna.

I de studerade artiklarna fann vi att 'förtätning' berördes i stadsplaneringssammanhang i 249 stycken, det vill säga i 49 % utav fallen. GP var den tidning där ordet andelsmässigt användes mest (65 %) i stadsplaneringssammanhang utav de fem tidningarna. Därefter kom UNT (60 %), Sydsvenskan (53 %), DN (33 %) och lägst andel hade SvD (27 %). Det var i GP som det hade publicerats flest artiklar om 'förtätning' i stadsplaneringssammanhang och i DN minst antal.

Det vanligaste ämnesområdet för samtliga tidningar var efter *Stadsplanering* kategorin *Musik och radio*, den stod för 14 % av artiklarna. " Samtidigt förtätades ackordbytena." (Dahlbäck 2007)

Därpå var ämnesområdet *Litteratur och statistik* (11 %) mest förekommande. "Den dramatiska och känslomässiga förtätningen i Björn Collarps noveller griper omedelbart tag i läsaren." (Eriksson 2008). Ämnesområdena *Verksamhet*, *TV och film* och *Teater och dans* var ungefär lika vanliga (drygt 5 % vardera). Ett exempel inom *Verksamhet*, som är den kategori som ligger närmast stadsplanering, var: "Tanken är nu att all verksamhet ska förtätas, som det heter. Fritidshemmen ska in i skolorna..." (By 2007) Det förkom även artiklar inom *Infrastruktur*, *Samhällsskildring*, *Naturorienterat*, *Konst*, *Sport* och *Smakupplevelse*.

BILAGA 3

Formulär

Rubrikerna i formuläret som ses till höger använde vi oss av vid artikelstudien.

Förkortningen ÅM står för åsikt mot, ÅF står för åsikt för och B står för beskrivande.

Rubrik			
Upphov			
Tidning		sidnummer	
Publiceringsdatum		avdelning	
<hr/>			
Område/plats/begrepp			
Ordets syftning			
Andra ord som syftar på förtätning			
Markanvändning innan			
Argument för		Argument mot	
Sammanfattande åsikt/beskrivning	ÅM	ÅF	B
<hr/>			
Övriga kommentarer			Ann Eva

BILAGA 4

Artiklarna - argumenterande eller beskrivande

Argument hämtades från alla typer av artiklar, men artiklarna hade olika syfte då vissa hade en uttalad argumentation *för* eller *emot* 'förtätning'. Andra artiklar var mer beskrivande även om det var vanligt att de förde fram argument både *för* respektive *emot* 'förtätning'.

Artiklarna som föll inom ämneskategorin *argumenterande* var debattartiklar och insändare. De förekom på ledarsidan och på sidor för debattartiklar och insändare. Ledarsidan benämndes Ledare i alla fem tidningar medan sidorna för insändare och debatt hade olika avdelningsnamn. I DN fanns till exempel Läsarnas DN, i SvD Brännpunkt, i GP Fria ord, i Sydsvenskan Debatt och i UNT Insändare. (En stor del av de publicerade argumenterande artiklarna i Sydsvenskan återfanns under samma avdelningsnamn som nyheterna gjorde.)

De övriga artiklarna publicerades på andra avdelningar och föll inom ämneskategorin *beskrivande*. Artiklarna berörde ofta lokala nyheter, kultur eller bostad. Bland avdelningsnamnen för DN kan nämnas Stockholm och Sverige, för SvD Nyheter och Idag, för GP Mölndal och Bostad, för Sydsvenskan Skåne och Kultur och för UNT Uppsala och Ekonomi. I UNT återfanns flest kåserier, de tillhörde avdelning Likt och olikt.

	Argumenterande	Beskrivande	Summa artiklar
DN	10	14	24
SvD	9	20	29
GP	25	54	79
Sydsvenskan	12	38	50
UNT	26	41	67
Summa	82	167	249

Tabell II. Antal artiklar som var Argumenterande respektive Beskrivande.

I alla fem tidningar var fler texter *beskrivande* än *argumenterande*. Ungefär dubbelt så många artiklar var *beskrivande* som *argumenterande* i SvD, GP och UNT. I DN var en något större andel *argumenterande*. I Sydsvenskan var andelen *argumenterande* minst, tre gånger så många artiklar var *beskrivande* som *argumenterande*.

BILAGA 5

Argumentssammanställning

Tabell III. Sammanställning av argument för respektive emot 'förtätning'

FÖR 'FÖRTÄTNING'	DN	SVD	GP	Sydsvenskan	UNT	Summa
STADEN- STRUKTUR OCH PLANER	18	22	19	24	13	96
Förnyelse och utveckling av staden	4	5	6	6	1	22
Staden växer	-	2	2	4		8
Mer sammanhållen stad	4	6	1	7	3	21
Fungerande stadsdelar/inga sovsåder	1	-	1	1	-	3
Visioner och planer för stadsutveckling framhåller förtät*	-	1	3	1	3	8
Stadslivet främjas av förtätning	5	5	2	3	5	20
God stad med goda möjligheter	2	-	-	-	-	2
Sätta Stockholm på kartan	-	3	-	-	-	3
Bygga vidare på innerstadens kvaliteter	2	-	-	-	-	2
Lämpligt område att förtäta	-	-	4	1	1	6
Inte svälla på grannkommunerna	-	-	-	1	-	1
MARK	4	3	3	5	10	25
Använda oanvända områden	1	-	1	-	-	2
Mindre mark tas i anspråk	3	2	-	2	4	11
Vi ska vara rädda om vår åker- och naturmark	-	-	-	3	3	6
Staden är ganska gles	-	-	1	-	-	1
Vid förtätning får man mer plats för grönytor	-	-	-	-	1	1
Exploatering ger resurser att rusta de gröna ytor som bevaras	-	-	-	-	1	1

Enda sättet att få behålla de stora parkerna är att låta byggherrarna bebygga de mindre grönområden	-	1	-	-	-	1
Outnyttjande av gröna ytor	-	-	-	-	1	1
Parkmarkens kvalitet ska höjas	-	-	1	-	-	1
BEBYGGELSE – SERVICE	10	7	23	6	14	60
Stor efterfrågan på bostäder – därför bör tillgången öka	5	2	7	-	5	19
Ny funktion i gamla byggnader/ platser/gammal mark	-	2	2	3	1	8
Bebyggelse i attraktiva områden	3	1	5	3	2	14
Uppbringa märkesbyggnader	-	1	-	-	-	1
Naturligt att bebyggelsen förtätas nära trafiknoder	1	-	1	-	-	2
Närhet till mycket	1	-	-	-	-	1
Fler ensamhushåll, ökat kundunderlag behövs	-	-	1	-	1	2
Ger bättre underlag för service	-	1	4	-	4	9
Fler små lokaler nära varandra ökar chansen för små företag att klara sig	-	-	1	-	1	2
Stor efterfrågan på båtplatser därför bör tillgången öka	-	-	2	-	-	2
SOCIOLOGISKA VÄRDEN	1	5	6	10	1	23
Folk vill bo i staden	-	-	1	4	-	5
Urban längtan	-	1	-	-	-	1
Människor känner sig spontant hemma i traditionella miljöer jämfört med ringleder, parkeringsplatser m.m.	-	-	-	-	1	1
Nödvändigt	-	-	-	1	-	1
Inget är heligt	-	1	-	-	-	1
Lämna avtryck	-	1	1	-	-	2
Människovänlig	1	-	-	-	-	1

FÖR 'FÖRTÄTNING' forts. sociologiska värden	DN	SvD	GP	Sydsvenskan	UNT	Summa
<i>Ger ökad trygghet</i>	-	1	4	-	-	5
<i>Locka äldre och yngre till att bo i lägenhet</i>	-	-	-	4	-	4
<i>Minska segregation</i>	-	1	-	-	-	1
<i>Få bort känslan av hus utspridda på en blåsig åker</i>	-	-	-	1	-	1
TRAFIK – INFRASTRUKTUR - MILJÖ	15	7	17	6	24	69
<i>Minskad trafik</i>	1	1	4	1	2	9
<i>Lösa transportfrågor med mindre effekt på miljö</i>	-	-	-	-	1	1
<i>Fler kan gå och cykla</i>	1	-	2	1	1	5
<i>Bättre underlag för kollektivtrafik</i>	4	2	7	2	6	21
<i>Utnyttjande av befintlig infrastruktur, redan gjorda investeringar</i>	2	-	3	2	5	12
<i>Effektivare uppvärmning med tätare bebyggelse</i>	1	-	-	-	1	2
<i>Avloppsreningen kan ske med låg belastning på sjöar och hav</i>	-	1	-	-	-	1
<i>Minskar växthusgaser/ klimatförändring</i>	5	1	-	-	8	14
<i>En del av en hållbar utveckling</i>	1	2	1	-	-	4
EKONOMI	-	-	4	1	5	10
<i>Ekonomiska intressen</i>	-	-	4	1	4	9
<i>Fastighetsägarens rätt att utveckla sin egendom</i>	-	-	-	-	1	1
SUMMA FÖR	48	44	72	52	67	283

EMOT 'FÖRTÄTNING'	DN	SvD	GP	Sydsvenskan	UNT	Summa
STADEN – MED DESS UTVECKLING	-	1	3	2	2	8
Oåterkalleliga ingrepp	-	-	1	-	-	1
Denna del av staden behöver inte mer förtätning	-	-	-	-	1	1
Finns lämpligare platser för nybyggnation	-	-	1	1	1	3
Naturbrist i staden	-	-	1	1	-	2
Exempel på 'förtätning' med höghus i östra London, vilket inte var ett tillskott	-	1	-	-	-	1
MARK	1	3	2	4	13	23
Öppna ytor behövs	-	2	2	1	3	8
Allt trängre, förträngd småstad – blir för trångt	-	-	-	-	2	2
Ökat behov i framtiden av grönytor	1	1	-	1	5	8
DP som parkmark ÖP som parkområde	-	-	-	2	2	4
För hård exploatering	-	-	-	-	1	1
BEBYGGELSE	7	13	21	14	17	72
För mycket bostadsbyggande	-	-	-	-	1	1
Kulturhistoriskt minne förloras	1	2	5	4	3	15
Nuvarande rumskala och karaktär hotad	5	5	8	8	7	33
Minskad ljustillgång	-	3	3	-	3	9
Skapar insyn i bostäder	-	-	2	-	-	2
Utsikt/silhuett förstörs	1	2	-	-	3	6
Folk vill bo i småhus	-	-	1	1	-	2

Det finns inte plats för den serviceverksamhet som en storstad behöver ex. underhåll, snöröjning	-	1	-	-	-	1
Ny bebyggelse får inte hindra den planerade hamnbanan	-	-	1	-	-	1
Skyddsavstånd till viss verksamhet	-	-	-	1	-	1
Glapp för vissa verksamheter vid ombyggnation	-	-	1	-	-	1
SOCIOLOGISKA ARGUMENT	-	2	15	6	6	29
Opinionen är emot/många överlaganden	-	-	11	3	-	14
Tjänstemän, länsstyrelsen är emot	-	-	2	-	-	2
Dålig förberedelse, ej genomtänkt	-	-	-	1	2	3
Oönskade effekter	-	-	1	2	-	3
Svårt att få gemenskap i större nybyggda områden	-	-	-	-	1	1
Bygger ej för barnfamiljer	-	-	-	-	1	1
Segregation riskerar att öka	-	-	1	-	1	2
Barn får en minskad rörelsefrihet	-	-	-	-	1	1
Vissa ljud gör att vi mår bra och kan koppla av, förtätning kan leda till att dessa försvinner	-	1	-	-	-	1
Minskad livskvalitet	-	1	-	-	-	1
TRAFIK, INFRASTRUKTUR och MILJÖ	6	4	7	4	10	31
Kommer leda till ökad trafik	-	-	2	-	5	7
Ökad trafikbelastning i centrum	-	1	-	-	1	2
Sämre trafiksituation när gröna korridorer för gång- och cykeltrafik försvinner	-	-	-	-	2	2
Svårare att hitta parkering	-	-	2	-	-	2
Bullerhänsyn	4	1	1	1	1	8

EMOT 'FÖRTÄTNING' forts. Trafik, infrastruktur & miljö	DN	SvD	GP	Sydsvenskan	UNT	Summa
Försämrad luft	1	1	1	1	-	4
Planer borde bli klara först t. ex. infrastrukturen	-	-	-	-	1	1
Förtätningen i städerna anses som ett av världens största miljöhot	-	-	-	2	-	2
Kvalificerad att skyddas av miljöbalken	1	-	-	-	-	1
Nedsmutsning riskerar att öka	-	-	1	-	-	1
Hållbar utveckling	-	1	-	-	-	1
EKONOMI	1	-	-	-	2	3
Finns risk att spekulanterna uteblir	-	-	-	-	1	1
Dyrt att bygga	1	-	-	-	1	2
GRÖNYTOR – REKREATIONSOMRÅDEN – kvaliteter som riskerar att gå förlorade vid exploatering av dessa	11	23	8	33	78	153
UPPLELSEVÄRDEN	7	4	5	16	36	68
Grönt är bra och behövs	2	3	4	11	21	41
Mycket besökt	-	-	-	-	1	1
Älskad plats	1	-	-	-	-	1
Betydelse för människor	-	-	-	-	1	1
Grön oas	1	-	-	1	2	4
Gröna lungor	1	-	1	-	3	5
Andningshål för människorna	-	-	-	-	1	1
Grön bro mellan områden	1	-	-	-	-	1
Grönt rum	-	-	-	-	1	1
Avbrott bland asfalt och sten, glas och betong	-	-	-	-	1	1
Naggande i kanten	-	-	-	-	1	1

Närhet och tillgång till grönytor för människor som inte kan röra sig långt	1	1	-	4	2	8
Allemansrätten hotad	-	-	-	-	1	1
Grönskan är ett viktigt kännetecken för staden	-	-	-	-	1	1
EKOSYSTEM	-	5	2	4	9	20
Viktig biotop, ekosystem, biologisk mångfald	-	3	2	2	6	13
Ej möjligt med framtida våtmarksområde	-	1	-	-	-	1
Renar luften	-	1	-	2	2	5
Gröna ytor tar upp dagvatten-avlastar vattenrening	-	-	-	-	1	1
FUNKTIONER	4	14	1	13	33	65
Mötesplats	1	-	-	-	-	1
Rekreation	-	3	1	2	13	19
Idrott för vuxna	-	3	-	2	-	5
Lek/sport för barn	3	3	-	2	7	15
Hundpromenad	-	1	-	1	1	3
Grönskan är viktig för vår hälsa	-	2	-	6	8	16
Odlarmöda som förskingras	-	1	-	-	1	2
Barns grovmetodik och koncentrationsförmåga påverkas positivt av utevistelse	-	-	-	-	1	1
Förståelse för naturen	-	-	-	-	2	2
Livsqualität att kunna se årstidsväxlingar från fönstret	-	1	-	-	-	1
SUMMA EMOT	26	46	56	63	128	319
SUMMA FÖR	48	44	72	52	67	283
SUMMA FÖR OCH EMOT	74	90	128	115	195	602
Antal studerade artiklar	24	29	79	50	77	259

